

Kuinka käy paperisen kirjan?

7.2.2023

Kirjan kuolemaa on ennusteltu jo useamman vuosikymmenen ajan. Pelko siitä lienee tarpeetonta, mutta huolta on siitä, myydäänkö kirjoja. Helsingin Sanomat nosti asian aiheellisesti esiin pääkirjoituksessaan 29.1.2023. Kyse ei ole välttämättä siitä, että ihmiset eivät lukisi, sen sijaan painettuja kirjoja ei osteta yhtä paljon kuin ennen.

Helsingin Sanomien tiedon mukaan kirjojen myynti putosin vuonna 2022 seitsemän prosenttia, mutta äänikirjojen myynti taas nousi 16 prosenttia. Suomalaiset siis lukevat edelleen ja varsinkin kuuntelevat yhä enemmän kirjallisuutta. Ongelma on siinä, että kirjailija ei saa kohtuullista korvausta äänikirjojen ja e-kirjojen myynnistä ja niiden käytöstä eri lukuaikapalveluissa. Kirjailijan työ ei saisi olla harrastus, se on kulttuurisesti tärkeää työtä, olipa kyse kaunokirjallisuuden tai tietokirjallisuuden kirjoittamisesta.

Kiristä nälkävyötä, kirjailija!

Helsingin Sanomien mukaan ”2017 keskimääräinen suomalainen kirjailija ansaitsi kirjoista, esiintymisistä ja apurahoista yhteensä noin 11 000 euroa”. Suomen tietokirjailijoiden selvityksen mukaan tietokirjailijan keskimääräinen vuositulo oli 1111 euroa. Siihen eivät tosin sisälly esiintymiset tai apurahat. Ilkkaremekset ja karihotakaiset ovat poikkeus kaunokirjalijoiden joukossa, mutta heidänkin vuosittainen myyntinsä on romahtanut.

Kun tarkastellaan kotimaisen tietokirjallisuuden myyntiä, kärjessä ovat julkkisten elämäkerrat. Uutena ilmiönä ovat listoille ponnistaneet true crime –teokset, joissa kerrotaan rikollisten elämäntarinoita ja kokemuksia. Käännetyissä tietokirjoissa taas neulekirjat ovat kärkisijoilla.

Kirjallisuus on sivistyksen perusta. Valitettavasti kirjailijan on liian usein hankittava toimeentulonsa muulla

tavoin, kirjoittipa hän sitten kaunokirjallisuutta tai tietokirjallisuutta. Laadukkaan kaunokirjallisen teoksen tai tietokirjan tekeminen on pitkä prosessi. Me voimme osaltamme tukea sitä ostamalla edes muutaman hyvän kirjan vuodessa ja mahdollistamalla näin kirjailijalle omaan työhönsä keskittymisen. Se on paras tapa tukea suomalaista kirjallista kulttuuria.

Ari Haasio
yliopettaja, SeAMK

Kirjoittaja Ari Haasio (FT) on Seinäjoen ammattikorkeakoulun kirjasto- ja tietopalvelualan yliopettaja ja suomalainen tietokirjailija.